

УДК 339:338

Рубченко Ангеліна

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя (Україна)

**ЦИФРОВІ КОЧІВНИКИ ЯК НОВИЙ ФАКТОР ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ
ГЕОЕКОНОМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Rubchenko Angelina

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil (Ukraine)

**DIGITAL NOMADS AS A NEW FACTOR INFLUENCING THE DEVELOPMENT
OF SOCIO-ECONOMIC SYSTEMS IN THE POST-INDUSTRIAL GEOECONOMIC
ENVIRONMENT**

У сучасному геоекономічному середовищі дедалі більшого значення набувають нефізичні чинники економічного зростання — знання, цифрові технології, людський капітал. На цьому тлі з'являється нова категорія економічно активного населення — цифрові кочівники (digital nomads), які не прив'язані до конкретної території й здатні жити та працювати у будь-якому куточку світу, де є доступ до Інтернету, що покращує як умови для бізнесу, так і полегшує працю людей. Це явище є прямим наслідком цифровізації, розвитку віддаленої праці, глобалізації та зміни уявлень про робоче місце. Воно викликає нові виклики і можливості для соціально-економічних систем, зокрема у сфері міграційної політики, податкового регулювання, міського планування та підтримки малого бізнесу. Феномен цифрових кочівників найчастіше розглядається у контексті змін на ринку праці, динаміки урбанізації та впливу на туристичну галузь. Проте ще менш дослідженим залишається їхній вплив на структурну перебудову регіональних економік та геоекономічне позиціонування країн. Вони створюють новий тип мобільної економіки, у якій гнучкість, тимчасовість та транснаціональність стають нормою. Це відкриває можливості для територій, що традиційно вважалися периферійними, але здатні адаптувати інфраструктуру до потреб цієї групи. Якщо говорити про наслідки, то звичайно, що це: економічний вплив; соціальна інтеграція; демографічний ефект; політичні виклики.

Цифрові кочівники стають каталізаторами соціального підприємництва, урбаністичних інновацій та економічної диверсифікації. Різні країни вже демонструють геоекономічне позиціонування, прагнучи привабити цифрових кочівників: Португалія - через податкові пільги та спільноти у Лісабоні та Мадейрі, Грузія - програмою *Remotely from Georgia*, Індонезія (Балі) - створенням цифрового хабу з фокусом на туризм і екологію. Але не забуваємо й про фактори, що впливають на вибір країни або регіони цифровими кочівниками, а вони в свою чергу включають в себе інфраструктурну доступність (швидкісний інтернет, наявність коворкінгів, транспортна логістика), рівень витрат на проживання, наявність спільноти (експатів, фрилансерів, стартапів), гнучкі візові та податкові режими, екологічну привабливість й звичайно безпеку.

Станом на початок 2025 року явище цифрових кочівників стало важливим чинником впливу на соціально-економічні системи у постіндустріальному геоекономічному середовищі. Згідно з останніми дослідженнями, вже понад 66 країн світу запровадили спеціальні візи для віддалених працівників. Це свідчить про стратегічне розуміння державами потенціалу даної категорії населення щодо стимулювання місцевої економіки, демографічного оновлення та розвитку інфраструктури. Особливої уваги заслуговують ініціативи регіонального рівня. Наприклад, в Іспанії регіон Естремадура запровадив програму «Live in Ambroz», яка передбачає виплати у розмірі понад \$16 000 для цифрових кочівників, що погодяться

прожити в сільських районах щонайменше два роки. Мета цієї ініціативи - подолання депопуляції та активізація сільської економіки. Країни Азійсько-Тихоокеанського регіону також демонструють гнучкість і відкритість. Наприклад, уряд Нової Зеландії спростив візові правила для туристів, дозволивши їм працювати віддалено під час перебування у країні. Такі рішення спрямовані на пожвавлення туризму, створення нових робочих місць та залучення цифрового капіталу. У свою чергу, поява явища так званих “Zoom towns” - невеликих населених пунктів, що переживають демографічний сплеск завдяки притоку віддалених працівників - трансформує просторову структуру зайнятості та викликає зміни у міському плануванні, вартості житла та інфраструктурному забезпеченні. Значна частина цифрових кочівників працює у сферах ІТ, цифрового маркетингу, дизайну, дистанційної освіти та консалтингу. Це створює додатковий попит на коворкінг-простори, освітні ініціативи, локальні стартапи та екосистеми підтримки малого бізнесу. Таким чином, цифрові кочівники не лише є споживачами послуг, а й каталізаторами соціально-економічних трансформацій у громадах, куди вони тимчасово переїжджають.

Отже, феномен цифрових кочівників демонструє, що у постіндустріальну епоху місце більше не є фіксованим ресурсом, а мобільність - не лише економічною, а й стратегічною перевагою. Для країн, які прагнуть інтегруватися у глобальні ланцюги вартості, важливо враховувати цей фактор при формуванні економічної, міграційної та урбаністичної політики. Аналіз цифрових кочівників як геоекономічного явища свідчить про необхідність нової парадигми регіонального планування, зміщення фокусу з капітальних інвестицій на інвестиції в людський капітал та роль цифрових громад у побудові гнучких, адаптивних економік майбутнього. Цей феномен варто включити до стратегій інтелектуального регіонального розвитку, особливо у країнах із високим рівнем еміграції. Усе вищезазначене дозволяє зробити висновок, що цифрова мобільність у XXI столітті стає не просто формою зайнятості, а глобальним геоекономічним чинником. Для країн, що прагнуть інтегруватися у глобальні ринки, розвиток політик залучення цифрових кочівників має стати пріоритетом поряд з інвестиціями у цифрову інфраструктуру та людський капітал. Це підтверджує тезу, що цифрова мобільність формує нові моделі розвитку національних економік.

Список використаних джерел:

1. Шведа Н., Краузе О. Трансформація бізнес-моделей в умовах цифрової економіки. *Соціально-економічні проблеми і держава* (електронний журнал). 2023. Вип. 1 (28). С. 86- 94. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2023/23snmute.pdf>
2. Alex Eldesouki. Countries With A Digital Nomad Visa Program For Americans. *Forbes*. 21.03.2025. URL: <https://www.forbes.com/sites/alexledsom/2025/03/21/countries-with-a-digital-nomad-visa-program-for-americans>
3. Krause O.I. Marketing Internet technologies in the field of services / Digital Economy trends: global challenges, strategy and technologies: Monograph /Edited by Ghenadie Ciobanu, Olha Pavlykivska] Galati, Romania, 2021. – pp. 104-116. (222 p.)
4. This Rural Region in Spain is Paying Remote Workers and Digital Nomads to Move There. *Condé Nast Traveler*. 08.2024. URL: <https://www.cntraveler.com/story/spain-paying-digital-nomads-to-move-to-ambroz-valley>
5. Working remotely in New Zealand on a visitor visa. *Immigration New Zealand*. 15.11.2023. URL: <https://www.immigration.govt.nz/new-zealand-visas/preparing-a-visa-application/working-in-nz/working-remotely-in-new-zealand-on-a-visitor-visa>
4. Top 10 Digital Nomad Destinations. *William Russell. Zoom Towns*. 6.10.2023. URL: <https://www.william-russell.com/blog/zoom-towns/>